

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Commissie Financiën

Aan de staatssecretaris van Financiën

Plaats en datum: Den Haag, 31 maart 2017
Betreft: Aanvullende vragen en opmerkingen ten behoeve van de brief naar aanleiding van de notitie "APA/ATR praktijk"
Ons kenmerk: 2017D08832
Uw kenmerk: 2017-0000051773
Uw brief van: 27 maart 2017

De Kamer heeft bij de regeling van werkzaamheden van woensdag 30 maart 2017 besloten u te vragen om een brief naar aanleiding van de notitie "APA/ATR praktijk; notitie over de meest voorkomende verschijningsvormen". Het stenogram van het desbetreffende gedeelte van de regeling van werkzaamheden is reeds doorgeleid naar het kabinet.

In aanvulling op het gestelde in het stenogram en de schriftelijke vragen gesteld door het lid Nijboer (PvdA) op 29 maart 2017 hebben onderstaande fracties nog enkele vragen gesteld c.q. opmerkingen gemaakt. Ik verzoek u in uw brief ook deze vragen/opmerkingen te beantwoorden.

Bij deze breng ik u het verzoek van de commissie over.

Hoogachtend,

de griffier van de vaste commissie voor Financiën,

R.F. Berck

Bijlage: vragen en opmerkingen van de vaste commissie voor Financiën

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de notitie "De APA/ATR-praktijk; notitie over de meest voorkomende verschijningsvormen".

In de notitie staat exact op welke manieren via Nederland belasting wordt ontweken en op welke manieren Nederland dit faciliteert. Dit terwijl de Kamer al jarenlang vraagt om belastingontwijking aan te pakken en het kabinet dit keer op keer heeft toegezegd. De leden van de CDA-fractie vragen dan ook allereerst hoe het mogelijk is dat deze informatie via een Wob-verzoek bekend wordt en waarom deze informatie nooit met de Kamer is gedeeld. In de Kamer zijn zelfs expertmeetings gehouden over de vraag welke fiscale constructies onwenselijk zijn en hoe die aangepakt kunnen worden. Daarbij waren ook experts van de Belastingdienst aanwezig. Toch was dit voor de staatssecretaris kennelijk geen reden om een overzicht van de meest voorkomende fiscale constructies met de Kamer te delen. Waarom heeft de staatssecretaris deze informatie achtergehouden?

Zijn er in uw tijd als staatssecretaris nog meer van dit soort memo's geweest over belastingontwijking en over het toestemming geven of intrekken voor bepaalde constructies? Kunt u deze memo's aan de Kamer doen toekomen? De leden van de CDA-fractie vragen de staatssecretaris ook het geheel aan beleidsbesluiten en andere besluiten, die tezamen het beleid over belastingafspraken (rulings) vormen, aan de Kamer te doen toekomen.

In januari is nog door de Kamer uitgesproken dat de regering voor 1 april met een voorstel moet komen, zodat de Kamer in staat wordt gesteld betere controle uit te oefenen op de inhoud van afgegeven rulings (motie Omtzigt/Schouten, Kamerstuk 25087, nr. 143). En toch moet informatie over afgegeven rulings via een Wob-verzoek naar buiten komen voordat de Kamer er kennis van kan nemen. De leden van de CDA-fractie verzoeken de staatssecretaris zich hierover te verantwoorden en gaan er vanuit dat de aangehaalde motie per direct zal worden uitgevoerd.

De leden van de CDA-fractie twijfelen na het lezen van de notitie ook aan de werkelijke inzet om belastingontwijking aan te pakken. In januari stuurde de staatssecretaris nog een brief naar de Kamer waarin hij schreef (Kamerstuk 25087, nr. 138): "*Het kabinet vindt dat belastingfraude moet worden aangepakt. Verhullende internationale constructies met het oogmerk belasting te ontduiken zijn ontoelaatbaar. Het kabinet zet mede hierom al geruime tijd sterk in op de aanpak van belastingontduiking. Het besef bestaat dat de bestrijding van internationale constructies om internationale samenwerking vraagt.*" Maar in de notitie staat in het kader van informeel kapitaal te lezen: "*Het hoeft geen betoog dat het internationaal creëren van mismatches spanning oplevert zeker indien daar zekerheid vooraf op wordt gegeven. Immers wij zien dat er onzakelijk gehandeld wordt en we stellen vervolgens tot op heden, de andere belastingdienst daar niet actief van op de hoogte.*"

Hoe kan het dat een kabinet dat sterk inzet op de aanpak van belastingontduiking en internationale constructies andere belastingdiensten niet inlicht over het feit dat Nederland voor de belastingheffing afwijkt van de werkelijkheid? Nu rulings worden uitgewisseld met andere belastingdiensten kunnen ze er wel achterkomen, maar nog steeds wordt het niet actief en duidelijk medegedeeld. Waarom meldt de Nederlandse Belastingdienst niet actief aan de andere lidstaat dat een rente of prijs in Nederland onzakelijk geacht wordt en wat in Nederland als zakelijke rente of prijs gehanteerd wordt? Wat gebeurt er als een bedrijf conform de verkregen zekerheid vooraf over een infokap-transactie de aangifte vennootschapsbelasting indient? Meldt de Belastingdienst dan wel aan de andere lidstaat dat volgens Nederland sprake is van een informeel kapitaalstorting of dat een step-up is verleend voor overgedragen activa? Zijn er in het kader van de uitwisseling van rulings tussen belastingdiensten al Nederlandse rulings uitgewisseld met andere landen die een informeel kapitaal element bevatten? Zo ja, met welke landen? Zo nee, worden informeel kapitaal rulings bewust niet uitgewisseld? Welk percentage van de Nederlandse afspraken vooraf, die op grond van de wet in Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)-verband dan wel EU-verband moeten worden uitgewisseld tussen belastingdiensten, is inmiddels uitgewisseld?

Tot slot zijn de leden van de CDA-fractie zeer verbaasd dat de notitie nieuwe vormen van belastingontwijking bevat die bij de Kamer nog niet bekend waren en waarover de Kamer nooit eerder is ingelicht. De constructies met trustkantoren, met financierings- en royalty-activiteiten, hybride leningen en met hybride entiteiten, waaronder de CV/BV-structuur, zijn eerder in de Kamer aan de orde geweest. Tevens zijn dit de structuren waarover veelal in de OESO discussie is geweest en waar maatregelen tegen zijn getroffen in het kader van het Base Erosion and Profit Shifting (BEPS)-project. De notitie bevat echter nog meer constructies, zoals het informeel

kapitaal, de hoofdhuis-vaste-inrichting winsttoerekening en het herfactureren. Waarom heeft de staatssecretaris de Kamer nooit ingelicht over deze constructies?

De leden van de CDA-fractie hebben dan ook nog een aantal inhoudelijke vragen over deze constructies. Waarom heeft een buitenlandse vaste inrichting, die in Nederland geen winstbelasting betaalt, van een Nederlands hoofdhuis, recht op toepassing van het Nederlandse belastingverdragennetwerk? Achten de staatssecretaris dit logisch en rechtvaardig? Maakt het voor deze vraag nog uit wat de winstverdeling is tussen het Nederlandse hoofdhuis en de buitenlandse vaste inrichting? Komt het in de rullingpraktijk vaak voor dat de winst van het hoofdhuis slechts een fractie is van de winst van de vaste inrichting? Hoe beoordeelt de staatssecretaris de wenselijkheid van het herfactureren door Nederlandse vennootschappen? Is bekend of het herfactureren voornamelijk zakelijke redenen heeft, zoals het verminderen van valutarisico's of dat het herfactureren ook gebruikt wordt om informatie buiten het zicht van buitenlandse belastingdiensten te houden? Tot slot vragen de leden van de CDA-fractie de staatssecretaris van alle tien punten aan te geven hoeveel procent van de rulings daarop betrekking heeft.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de D66

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het artikel in Trouw van 29 maart 2017 en van de notitie "APA-ATR praktijk". Deze leden verbazen zich over het feit dat de Kamer via de krant kennis heeft moeten nemen van deze notitie en dat de staatssecretaris de notitie niet eerder aan de Kamer heeft verzonden. Al langere tijd vraagt de Kamer om een dergelijk overzicht van de meest voorkomende vormen van rulings op het gebied van belastingen en verrekenprijzen. De leden ontvangen dan ook graag een reactie van de staatssecretaris waarom deze notitie, of in ieder geval het overzicht van meest voorkomende afspraken, niet eerder is gedeeld met de Kamer.

De inhoud van de notitie vinden de leden bovendien moeilijk te rijmen met de Nederlandse ambitie, alsook de uitgesproken ambitie van de staatssecretaris, om internationaal voorop te lopen om belastingontwijking aan te pakken. In de notitie wordt omschreven dat alle rulings binnen de wet- en regelgeving worden gedaan en dat er duidelijke kaders zijn waarbinnen dit gebeurt. De leden vragen de staatssecretaris echter of deze wet- en regelgeving nog wel goed aansluit bij het doel om belastingontwijking aan te pakken.

In de notitie worden de negen meest voorkomende afspraken omschreven, kan de staatssecretaris toelichten welke afspraken er nog meer gemaakt worden? En hoe alle afspraken zich verhouden tot (al dan niet nieuwe) wet- en regelgeving die in EU en/of OESO verband is opgesteld? En hoe verhouden deze afspraken zich met het internationale doelbelastingontwijking aan te pakken? Ook vragen de leden de staatssecretaris toe te lichten voor welke afspraken is overwogen om de wet- en regelgeving of de praktische toepassing te wijzigen?

De leden lezen dat de bijzondere financiële instellingen 3 tot 3,4 miljard euro per jaar bijdragen aan de economie. Hieronder vallen ook de schakelvennootschappen. Kan de staatssecretaris een schatting geven van welk aandeel in deze economische opbrengsten de schakelvennootschappen hebben?

De leden constateren dat er vaak afspraken gemaakt worden op het gebied van de combinatie deelnemingsvrijstelling en zekerheid over de dividendbelasting door tussenhoudsters. Is het waar dat in de constructie met een tussenhoudster vaak een verlaagde bronbelasting geldt door een verdrag tussen het land van de dochteronderneming en de Nederlandse tussenhoudster? Is het waar dat het in praktijk voorkomt dat er geen bronbelasting wordt betaald omdat het tarief middels een verdrag op nul procent is vastgesteld? Zo ja, hoe vaak gebeurt dit en in hoeveel verdragen? En zo nee, hoe hoog is het verlaagde bronbelastingtarief dan in verschillende verdragen? De tussenhoudsters maken ook gebruik van de deelnemingsvrijstelling, waardoor de winst van de dochteronderneming niet belast wordt in Nederland. Vervolgens wordt er ook geen dividendbelasting betaald als er uitbetaald wordt aan de Verenigde Staten of aan een ander land. Zo betaalt een bedrijf dus geen of minder bronbelasting, geen winstbelasting en geen dividendbelasting. Kan de staatssecretaris toelichten of de deelnemingsvrijstelling wel bedoeld is om deze vorm van belastingontwijking te faciliteren? En kan de staatssecretaris toelichten of extra substance-eisen kunnen voorkomen dat winsten onterecht niet belast worden door het tussenvoegen van een Nederlandse lege brievenbus?

De leden van de D66-fractie lezen in de notitie dat een coöperatie niet als tussenhoudster gebruikt mag worden in gevallen waar Nederland wel bronheffing zou willen inhouden. Dit klinkt alsof het willekeurig is wanneer Nederland bronheffing wil inhouden. Kan de staatssecretaris toelichten in welke gevallen Nederland wel of niet belasting wil inhouden? Is dit een kwestie van willen of ook moeten conform wet- en regelgeving? Om te voorkomen dat Nederland bronheffing niet kan toepassen waar dat wel wenselijk is, is sinds 1 januari 2012 een antimisbruikbepaling opgenomen

op grond waarvan coöperaties in beginsel inhoudingsplichtig worden gemaakt voor dividendbelasting in gevallen waar geen sprake is van een ondernemingscultuur. Kan de staatssecretaris toelichten wanneer er sprake is van een ondernemingscultuur en hoe dit wordt bepaald? En wat zijn de gevolgen van deze antimisbruikbepaling in praktijk: zien we minder coöperaties? Zijn er andere routes die bedrijven nu meer nemen om alsnog belasting te ontwijken? De leden ontvangen hierover graag een verdere toelichting.

De leden constateren dat buitenlandse vennootschappen met een vaste inrichting in Nederland wel belastingplichtig zijn. De leden lezen echter ook dat er aan de hand van feiten en omstandigheden wordt getoetst of er sprake is van een vaste inrichting. Op welke feiten en omstandigheden doelt de staatssecretaris hier? En zijn dit objectieve criteria die voor iedere vennootschap gelijk zijn? Waarom wel of niet?

De notitie omschrijft ook dat er alleen sprake is van belastingplicht indien het aanmerkelijk belang bij de buitenlandse aandeelhouder niet behoort tot het vermogen van de onderneming. Kan de staatssecretaris toelichten hoe wordt vastgesteld of dit het geval is? Ook wordt er geschetst dat indien een houder van het aanmerkelijk belang geen onderneming drijft, er in beginsel geen aanleiding is om het dividend niet te belasten. Wanneer is het wel mogelijk om de houder niet te belasten als de houder wel een onderneming drijft?

Wat betreft de hybride financieringsvormen, vinden de leden van de D66-fractie het goed dat er maatregelen zijn genomen om de mismatches tussen landen binnen de EU aan te pakken. Bijvoorbeeld door de deelnemingsvrijstelling niet meer toepasbaar te laten zijn als er sprake is van een financieringsvorm die in het andere land aftrekbaar is. Kan de staatssecretaris toelichten of en hoe de mismatches tussen Nederland en landen buiten de EU op dit punt worden aangepakt?

De leden lezen ook over de veel genoemde CV/BV structuren. In de notitie worden deze constructies omschreven als de kern van het Nederlands vestigingsklimaat. Deelt de staatssecretaris deze analyse? Waarom wel of niet? Hoe kan het dat eenzelfde lichaam in Nederland als transparant wordt gezien terwijl deze in de Verenigde Staten wel als entiteit wordt gezien? Waarom wordt ervoor gekozen deze mismatch niet op te lossen? De notitie omschrijft ook dat de kans bestaat dat landen eenzijdige antimisbruikbepalingen gaan toepassen. Klopt het dat dit in de notitie als iets negatiefs wordt omschreven? En deelt de staatssecretaris deze analyse? Waarom wel of niet? Zou Nederland niet juist voorop lopen om deze mismatch tussen Nederland en de Verenigde Staten aan te pakken?

Bij de optie voor informeel kapitaal, lezen de leden van de D66-fractie vervolgens dat renteloze rekeningen toch tot belastingkortingen door renteaftrek leiden in Nederland. En dat gratis kapitaalstorting toch tot belastingkorting leidt vanwege het afschrijvingspotentieel. Nederland verleent hierbij een step up naar waarde in het economische verkeer. In de notitie wordt omschreven hoe Nederland hier mismatches creëert en dat dit internationaal spanningen op kan leveren. Deze spanningen kunnen verder oplopen doordat Nederland de betrokken belastingdiensten niet actief informeert over de ontstane mismatches. De leden vragen de staatssecretaris toe te lichten hoe dit strookt met het feit dat Nederland voorop wil lopen in de aanpak van belastingontwijking. Is dit beleid ondertussen gewijzigd? Zo ja hoe? En zo nee, waarom niet? Ondertussen worden rulings wel uitgewisseld met andere landen. Kan de staatssecretaris toelichten of belastingdiensten nu wel actief op de hoogte worden gebracht van mismatches wat betreft informeel kapitaal? En wat is het beleid nu ten aanzien van het creëren van deze mismatches?

In de notitie worden ook maatregelen omschreven die al genomen zijn om de principaalconstructies aan te pakken, zoals dat er meer winst aan lokale landen wordt toegerekend, een lokaal land eerder van een vaste inrichting spreekt en dat er minder winst kwalificeert voor de innovatiebox. De leden van de D66-fractie staan positief tegenover deze genomen maatregelen. De notitie schrijft echter ook dat het van belang is voor het vestigingsklimaat dat de principaal in combinatie met de CV/BV of informeel kapitaal tot de mogelijkheden blijft behoren. Kan de staatssecretaris dit toelichten? Moeten deze constructies in de huidige vorm blijven bestaan of ziet de staatssecretaris verbetermogelijkheden in de huidige constructies, zoals ook de al genomen maatregelen, om belastingontwijking beter aan te pakken maar toch een gunstig vestigingsklimaat te hebben?

De financiering van rente en royalties gaat ook regelmatig via Nederland om zo bronbelastingen te besparen. De leden lezen ook dat het vestigen van substance-arme instellingen een "zwaan-kleef-aan" effect teweegbrengen, namelijk dat zij steeds meer reële activiteiten naar Nederland brengen. Kan de staatssecretaris een onderbouwing geven waaruit blijkt dat dit inderdaad gebeurt? Klopt

het dat deze dienstverleningslichamen meer reële economische activiteiten ondernemen als de tijd vordert? Is hier onderzoek naar gedaan, en zo ja, wat zijn daarvan de uitkomsten?

De leden lezen ook over de afspraken rondom hoofdhuis-vaste-inrichting winsttoerekening. Is het waar dat de reële economische activiteit die deze constructies opleveren, beperkt is? Kan de staatssecretaris dit toelichten? En kan de staatssecretaris toelichten waarom deze constructies wenselijk zouden zijn? Staat deze constructie ter discussie en/of is er overwogen deze constructie aan te passen? Waarom wel of niet?

Voor herfactureringsconstructies wordt omschreven dat er geen duidelijkheid vooraf wordt gegeven als er sprake is van een herfacturering richting "tax havens". Wat wordt verstaan onder tax havens? Ook staat in de notitie dat er naar verwachting geen maatregelen worden genomen die gericht zijn op herfactureringslichamen. Waarom is er voor gekozen om hier geen maatregelen tegen te nemen? Welke rol ziet de staatssecretaris hier voor Nederland?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van GroenLinks

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van de notitie "De APA/ATR-praktijk; notitie over de meest voorkomende verschijningsvormen" en hebben hierover enkele vragen.

De leden van de fractie van GroenLinks vragen de staatssecretaris waarom deze notitie niet eerder door hem met de Kamer is gedeeld, terwijl de Kamer al diverse malen bij hem heeft aangedrongen op meer informatie over de rullingpraktijk; ook op geaggregeerd niveau (los van individuele casussen/bedrijven)? Hoe beoordeelt de staatssecretaris zijn eigen handelen in het licht van zijn informatieplicht?

Deze leden vragen tevens waarom de staatssecretaris akkoord is gegaan met het continueren van het verlenen van zekerheid vooraf op alle in de notitie beschreven verschijningsvormen van rulings, terwijl (sommige van) deze rulings steeds kritischer bejegend werden als gevolg van het BEPS-proces en/of discussies binnen de EU over het tegengaan van belastingontwijking? Of heeft de staatssecretaris meer aansturing gegeven dan alleen instemming met het geformuleerde beslispunt in de notitie, en zo ja, welke aansturing precies?

In de notitie worden negen vormen van het vooraf verlenen van zekerheid beschreven. De leden van de GroenLinks-fractie weten uit eerdere informatie die de staatssecretaris aan de Kamer verschafte dat er sprake is van minimaal 6.750 rulings. Is de staatssecretaris bereid een indicatie te geven (in percentages) van hoe deze rulings over deze negen typen te verdelen zijn, zodat de Kamer een beeld krijgt van het aantal rulings per type rullingpraktijk? Kan daarbij tevens worden aangegeven wat de verhouding is per type als het gaat om de omvang van de bij de rulings betrokken bedrijven, waarbij graag een onderscheid tussen omzet van de bedrijven en het aantal werknemers in Nederland?

De leden van de fractie van GroenLinks vragen zich af of er naast de in deze notitie beschreven typen rulings nog andere en/of nieuwe typen rulings bestaan die niet in deze notitie staan beschreven. Zo ja, kan daarover nadere uitleg worden gegeven?

In de notitie, zo lezen de leden van de fractie van GroenLinks, wordt op pagina tien expliciet gesteld dat bij een informeel kapitaal afspraak (die leidt tot een internationale mismatch) "spanning ontstaat". Om te vervolgen met: "Immers, wij zien dat er onzakelijk gehandeld wordt en we stellen vervolgens tot op heden de andere belastingdienst daar niet actief van op de hoogte." Deze leden hebben hierover een paar vragen. Gaat dit tot op de dag van vandaag nog door? Heeft u overwogen om toch over te gaan tot het proactief informeren van de andere belastingdiensten? Zo nee, waarom niet? Bent u bereid om direct met deze risicovolle informeel kapitaal afspraken te stoppen?

Graag vernemen de leden van de fractie van GroenLinks van de staatssecretaris wat de gevolgen zullen zijn voor de Nederlandse reputatie en onderhandelingspositie nu deze risicovolle rullingpraktijk op deze wijze op straat is komen te liggen en hoe hij nu oordeelt over zijn eigen handelswijze daarin?

Op pagina zeven van de notitie wordt gerefereerd aan de moeder-dochterrichtlijn en vermeldt dat Nederland op basis van de antimisbruikmaatregel daarin de deelnemingsvrijstelling niet meer toepast op vergoedingen die worden ontvangen op een hybride lening. De leden van de fractie van GroenLinks horen graag van de staatssecretaris hoe vaak de toepassing van de deelnemingsvrijstelling in dergelijke situaties is geweigerd sinds de invoering van de antimisbruikmaatregel op 1 januari 2016.

Deze leden willen ook weten of de staatssecretaris vindt dat zijn handelswijze op gespannen voet staat met de door de Nederlandse regering publiek beleden bereidheid om actief belastingontwijking aan te pakken.

In de notitie wordt op pagina 8 gerefereerd aan de zogenaamde "spaarpot op zee", het uitstellen van bij-heffing door de Verenigde Staten als gevolg van Nederlandse rulings. De leden van de fractie van GroenLinks horen graag van de staatssecretaris hoe lang, in jaren, de "hele lange periode" van uitstel van bij-heffing gemiddeld duurt: gaat om enkele jaren, enkele decennia of nog langer?

De leden van de GroenLinks-fractie lezen op pagina elf van de notitie de zin: "Voor de Belastingdienst is het effectieve belastingtarief geen relevante omstandigheid". Deze leden vinden dit echter wel een relevant gegeven. Zij hebben bijvoorbeeld ook behoefte aan inzicht in wat de feitelijke ontwikkeling van de effectieve winstbelasting is, die in Nederland in de afgelopen 25 jaar daadwerkelijk is afgedragen door alle bedrijven in totaal én specifiek voor de bij rulings betrokken bedrijven. Is de staatssecretaris bereid om deze informatie in de vorm van staafdiagrammen, tabellen of grafieken aan de Kamer te leveren?

De notitie verwijst een paar keer naar een "zwaan-kleef-aan" effect. De leden van de fractie van GroenLinks vragen zich af waarop deze veronderstelling is gebaseerd, aangezien onderzoek van SEO over dit effect (beschreven in het rapport "Uit de schaduw van het bankwezen") niet verder kwam dan beperkt anekdotisch bewijs. Kan de staatssecretaris dit toelichten?

De leden van de GroenLinks-fractie constateren dat binnen de EU een race naar de bodem is ontstaan in de winstbelasting, waarbij landen proberen om elkaar af te troeven met steeds lagere effectieve belastingtarieven; een race die uiteindelijk alleen maar verliezers kent. Tax rulings spelen daarin een belangrijke rol, zoals blijkt uit de APA-ATR notitie en ook uit de onthulling van Luxemburgse belastingafspraken en excess profit rulings in België. Is de staatssecretaris bereid om samen met andere EU-lidstaten de onderlinge belastingconcurrentie een halt toe te roepen?

De leden van de GroenLinks-fractie vragen de staatssecretaris of hij bereid is om de Nederlandse rulingpraktijk te herzien, te ontdoen van risicovolle afspraken en of hij ieder half jaar de Kamer op geaggregeerd niveau wil informeren over de mate waarin ieder type ruling dat overblijft wordt gebruikt.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie hebben met ontsteltenis kennisgenomen van het besluit op het Wob-verzoek inzake de APA/ATR-praktijk.

Deze leden wijzen de staatssecretaris erop dat door verschillende fracties aanhoudend en met klem is verzocht om meer openheid over de APA/ATR-praktijk. Die openheid is er nooit gekomen. Zelfs een verzoek om rulings op geaggregeerd niveau en geanonimiseerd met de Kamer te delen, is geweigerd. Ook de reactie op het Wob-verzoek, welke nu voorligt, hebben deze leden uit de krant moeten vernemen. Zij willen van de staatssecretaris weten waarom hij hen niet heeft geïnformeerd over de "Notitie over de meest voorkomende verschijningsvormen" die uit 2015 stamt? Waarom is niet op het moment van publicatie van het memo ook een brief naar de Kamer gegaan om de leden hierop te wijzen?

De leden van de SP-fractie vragen de staatssecretaris of er nog meer memo's bestaan over de rulingpraktijk of rulingpraktijken. Kan de Kamer deze memo's ook ontvangen? Kan de staatssecretaris aangeven welke besluiten hij heeft genomen op basis van ambtelijke voorbereiding op richtlijnen voor rulings?

Is de staatssecretaris op de hoogte van constructies die puur of voornamelijk zijn gericht op het verlagen van de belastingafdracht die niet in het memo staan beschreven, zo vragen de leden van de SP-fractie? Zo ja, welke zijn dit? In hoeverre worden de verschijningsvormen die wel in het memo staan beschreven bestreden door regelgeving omtrent belastingontwijking?

Welke afstemming heeft er plaatsgevonden binnen het ministerie van Financien met bijvoorbeeld de minister? Welke afstemming heeft er plaatsgevonden over rulings en de rulingpraktijk binnen het kabinet of met andere ministeries? Kan de staatssecretaris hiervan een overzicht sturen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van de notitie "De APA/ATR-praktijk; notitie over de meest voorkomende verschijningsvormen" en hebben hierover enkele vragen in aanvulling op de op 29 maart 2017 gestelde schriftelijke vragen.

Deze leden vragen de staatssecretaris hoeveel informeel kapitaalrulings er jaarlijks worden afgesloten. Ook vragen deze leden welke fiscale problemen spelen bij herfactureren. Waarom is het nodig om zekerheid te geven aan herfactureringslichamen? Zijn herfactureringsstructuren niet per definitie volstrekt kunstmatig?

Bij steeds meer (ontwikkelings)landen ontstaat aversie tegen handelsverdragen met Nederland, waaronder bij Indonesië. In hoeverre speelt misbruik van deze verdragen door middel van herfactureringslichamen een rol?

In hoeverre blijven principaalstructuren aantrekkelijk indien de CV/BV onmogelijk wordt gemaakt?

Private equity-structuren krijgen alleen een ruling op buitenlandse belastingplicht indien het "actieve" fonds betreft. Wat houdt dat in? Hoe verhoudt dit zich tot het concept "samenwerkende groep" dat recent naar aanleiding van de initiatiefnota private equity is ingevoerd in artikel 10a van de Wet op de vennootschapsbelasting? Geldt de afgegeven ruling alleen voor het private equity-huis, of profiteren de achterliggende beleggers ook van de afgegeven ruling? Worden deze rulings ook afgegeven indien het fonds is gevestigd in een belastingparadijs?

Kunt u bij elk van de aangegeven structuren de maatschappelijke wenselijkheid van de structuur toetsen, zodat niet alleen het belang voor het Nederlandse vestigingsklimaat betrokken wordt in de afweging of op een bepaalde structuur een ruling wordt afgegeven?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdD

De leden van de PvdD-fractie hebben kennisgenomen van de berichtgeving in het dagblad Trouw van 29 maart jongstleden, waarin wordt ingegaan op de inhoud van een geheime notitie aan de staatssecretaris uit 2015, getiteld "De APA/ATR-praktijk - notitie over de meest voorkomende verschijningsvormen", waarin een overzicht wordt gegeven van de belastingconstructies die het meest door binnenlandse en buitenlandse multinationals aan de Belastingdienst ter goedkeuring worden voorgelegd, uitmondend in zogenaamde tax rulings, of vaste belastingafspraken.

Kan u uitleggen waarom deze notitie niet actief met de Kamer gedeeld?

Bent u bekend met recent onderzoek van de Verenigde Naties, waaruit blijkt dat de mondiale verliezen aan belastinginkomsten alleen al door het gebruik van interne verrekenprijzen, een veelgebruikte belastingontwijkingstechniek, mondiaal ruim 500 miljard dollar bedraagt?

Bent u bekend met recent onderzoek van de Amerikaanse non-gouvernementele organisatie Citizens for Tax Justice, waaruit blijkt dat Nederland de grootste belastingdoorvoerhaven voor de buiten-Amerikaanse winsten van Amerikaanse multinationals is?

Bent u zich ervan bewust dat de in de notitie beschreven Nederlandse fiscale praktijk mede debet is aan het teruglopen van de bijdrage aan de schatkist uit de vennootschapsbelasting en het stijgen van de bijdrage van de inkomstenbelasting? Met andere woorden: onderschrijft u dat de factor kapitaal steeds minder bijdraagt aan het onderhoud en herstel van onze materiële en immateriële infrastructuur en de factor arbeid steeds meer, en dat dat mede komt door de in deze notitie beschreven Nederlandse fiscale praktijk?

Bent u zich ervan bewust dat met het in stand houden van deze praktijken Nederland het gevaar loopt grote politieke reputatieschade op te lopen?

Deelt u de mening dat het tegen deze achtergrond onverstandig is dat uw ambtenaren zich in het bovengenoemde document sterk lijken te identificeren met de fiscale adviessector, die een commercieel belang heeft bij het in stand houden van deze fiscale praktijken? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat gaat u tegen deze identificatie doen?

Bent u van mening dat het gepast is dat ambtenaren zich bij de beschrijving van bijvoorbeeld hybride financieringsstructuren beperken tot de constatering dat de eventuele "fiscale mismatch" "het geven van zekerheid vooraf [...] niet in de weg staat" (pagina negen)? Zo ja, op welke manier vindt u dat gepast? Zo nee, hoe gaat u deze beperking opheffen?

Bent u zich ervan bewust dat de Nederlandse fiscus hiermee willens en wetens bijdraagt aan belastingontwijking door bedrijven en daarmee de schatkist van andere staten schaadt? Bent u bereid een inschatting van de omvang van belastingontwijking te maken? Zo, nee waarom niet?

De EU-Gedragscodegroep heeft in november 2016 richtlijnen aangenomen voor de voorwaarden en regels ten aanzien van het verstrekken van tax rulings. In deze richtlijnen is vastgelegd dat lidstaten tax rulings, of tenminste de conclusies daarvan, openbaar moeten publiceren. Bent u zich er derhalve van bewust dat Nederland internationaal de plicht heeft andere staten te verwittigen van dergelijke mismatches en dat uw eigen ambtenaren u erop hebben gewezen dat Nederland dienaangaande in gebreke blijft (pagina 12 van de notitie). Is dit nog steeds het geval of heeft u deze praktijk inmiddels stopgezet? Kan u toezeggen om een voorstel uit te werken hoe de Belastingdienst deze richtlijnen gaat implementeren en dit proces met de Kamer te bespreken?

Bent u bereid om de scope van deze notitie uit te breiden met een addendum waarin een bredere scope wordt genomen dan alleen de enge scope van het belang voor het Nederlandse vestigingsklimaat, maar ook bijvoorbeeld de binnenlandse en buitenlandse verdelingseffecten of de schade aan buitenlandse staten of Nederlandse politieke reputatieschade?

Bent u bereid om periodiek aan de Kamer te rapporteren over de voortgang van spontane uitwisseling van kerngegevens van tax rulings met EU-lidstaten en met landen buiten de EU, inclusief aan welke ontwikkelingslanden gegevens zijn verstrekt?

Bent u bereid om periodiek aan de Kamer te rapporteren over ontvangen verzoeken voor nadere informatie naar aanleiding van de spontaan uitgewisselde kerngegevens over tax rulings, zoals van welke landen verzoeken zijn ontvangen en welk type structuren het betreft?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van 50PLUS

Naar aanleiding van het Wob-verzoek van het dagblad Trouw is een notitie openbaar gemaakt met de meest voorkomende verschijningsvormen van belastingrulings. De leden van de fractie van 50PLUS hebben kennisgenomen van deze notitie en hebben hierover enkele vragen.

De leden van de fractie van 50PLUS vragen welke belastingrulings er nog meer zijn. Hoe heeft het aantal belastingrulings van Nederland zich in de afgelopen 10 jaar ontwikkeld? In hoeverre worden de in de notitie genoemde belasting rulings nu nog toegepast en actief toegestaan?

Waarom is de Kamer niet proactief en met een toelichtende brief geïnformeerd over de openbaarmaking van deze notitie na een Wob-verzoek van Trouw?

De Kamer heeft veelvuldig gevraagd inzage te krijgen in het type rulings dat wordt afgegeven. Dat is de Kamer geweigerd. Nu is – uiteindelijk via een Wob-procedure - tóch een notitie met de meest voorkomende rulings openbaar gemaakt. Deze notitie is in een vorm openbaar gemaakt zodat hierdoor geen schade kan ontstaan voor de betrekkingen van Nederland met andere staten en internationale organisaties. Waarom is de Kamer de betreffende informatie eerder geweigerd, terwijl deze informatie kennelijk en klaarblijkelijk verstrekt kan worden zonder betrekkingen van Nederland met andere staten en internationale organisaties te schaden? Was een beroep op de geheimhoudingsplicht wel terecht om de door de Kamer gevraagde informatie niet te verstrekken?

Vindt de staatssecretaris dat hij met betrekking tot de belastingrulings zijn actieve en passieve informatieplicht naar de Kamer toe naar behoren hebben uitgeoefend? Kan hij zijn antwoord motiveren?

Actief toestemming verlenen voor een ruling in de vorm van informeel kapitaal / verkapt dividend (verschijningsvorm zes) blijkt een relatief veel voorkomende verschijningsvorm te zijn onder de rulings. Hoe verdraagt dit gegeven zich met de officiële lezing dat dit type ruling juist ontmoedigd moet worden?

Veel afspraken die de fiscus maakt blijken internationaal "lastig te liggen". In hoeverre dreigt er inderdaad imagoschade of risico voor het Nederlandse vestigingsklimaat waar in het artikel in Trouw op wordt gewezen? Waarom wordt in het licht van deze dreiging en dit risico door de staatssecretaris "toestemming gegeven" om te volharden met het verlenen van deze omstreden rulings?

Met betrekking tot de zogeheten informeel kapitaal ruling bevat het artikel van Trouw de volgende passage: "De ambtenaren schrijven daarover: "wij zien dat er onzakelijk gehandeld wordt en we stellen vervolgens de andere belastingdienst daar niet actief van op de hoogte." De kans dat het

buitenland hier alsnog achter komt, wordt als een risico gezien voor het Nederlandse vestigingsklimaat. Ondanks de kritiek, worden buitenlandse investeerders nog steeds met informeel kapitaal deals naar Nederland gelokt door de Belastingdienst." Kan aangegeven worden waarom de informeel kapitaal deals nog steeds worden toegestaan, als deze zo omstrede en zo risicovol zijn? Wordt met deze deals rechtmatige belastinginning van enig land op enigerlei wijze gefrustreerd? Zo dit het geval is, waarom is het meewerken aan dergelijke deals gerechtvaardigd of te billijken?

Acht het kabinet het toepassen van alle in de notitie genoemde typen belastingrulings verdedigbaar in het licht van de algemeen gewenste en door het kabinet en de Belastingdienst nagestreefde zuivere belastingmoraal? Hoe is in het licht van een gewenste zuivere belastingmoraal te verdedigen dat van overheidswege actief en bewust wordt meegewerkt aan belastingontwijking, zolang dat maar formeel "niet verboden" is? Kan het antwoord op deze vragen gemotiveerd worden?

Hoe kan in het licht van de openbaar geworden notitie nog volgehouden worden dat Nederland een voortrekkersrol beoogt te vervullen waar het gaat om transparantie als middel tegen belastingontwijking?

Kan een overzicht gegeven worden van de aantallen zogeheten informeel kapitaal rulings die in de afgelopen tien jaar tot stand zijn gekomen?

In de notitie waarschuwen ambtenaren volgens het artikel in Trouw de staatssecretaris van Financiën dat veel van de Nederlandse afspraken onder druk komen te staan. Binnen de EU en de OESO wordt immers gewerkt aan het tegengaan van belastingontwijking. Desondanks vragen de ambtenaren de staatssecretaris om door te mogen gaan met het maken van de afspraken, en: "Wiebes stemt daarmee in". Is deze weergave in het artikel juist, en waarom wordt toch ingestemd met het maken van bedoelde afspraken?

In januari is gemeld dat er over 389 rulings informatie is gedeeld met belastingdiensten van andere landen. Er is toegezegd om informatie uit te wisselen over minimaal 6.750 rulings. In hoeverre is deze voorgenomen informatie-uitwisseling nu geconcretiseerd? Gaat het hierbij om alle rulings of om een deel?

Belasting betalen is een morele plicht. Mensen aanspreken op hun belastingplicht kan alléén effectief zijn als het systeem als geheel rechtvaardig is, en als rechtvaardig ervaren wordt. In hoeverre is het beeld juist, dat de balans tussen bedrijven en particulieren zoek is: de bakker op de hoek betaalt keurig zijn belastingen, terwijl creatieve multinationals met steun van de Belastingdienst belasting in één of meerdere landen effectief ontwijken?

Hoe gaat het kabinet het evenwicht tussen gewone belastingbetalers, werkenden en gepensioneerden en internationale bedrijven herstellen? Welke concrete maatregelen gaan wanneer genomen worden?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van DENK

De leden van de fractie van DENK hebben kennisgenomen van de notitie "De APA/ATR-praktijk; notitie over de meest voorkomende verschijningsvormen" en hebben hierover enkele vragen.

Kunt u nader ingaan op de redenen waarom u van mening bent dat het belang van de betrekkingen van Nederland met internationale organisaties en andere staten zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid, en dat het achterwege laten van informatie op grond van artikel 10.2.a Wob volgens u dus gerechtvaardigd is?

Bent u bereid om de leden van de vaste commissie voor Financiën vertrouwelijk inzage te geven in de passages die in de notitie zijn weggelaten op grond van artikel 10.2.a Wob? Zo nee, waarom niet?

Waarom is de notitie niet eerder door u met de Kamer gedeeld?

Kunt u inzage geven in het door de bewindspersoon getroffen besluit over het beslispunt op pagina twee?

Kunt u inzage geven in de beleidsbesluiten waarin is vastgelegd in welke gevallen een bindend advies van het APA/ATR-team vereist is voor het geven van zekerheid vooraf?

Kunt u inzage geven in de "kaders van de praktijk" die in nauw overleg met het directoraat-generaal Belastingdienst en de directie Internationale Zaken en Verbruiksbelastingen van het ministerie van Financiën worden afgestemd?

Waaruit blijkt dat de eis van een beoordeling door minimaal twee personen van een APA/ATR-verzoek goed functioneert in de praktijk?